

Skjoldastraumen Bygdalag

Høringsinnspill til Rammeplan for tjenester til barn og unge i Tysvær kommune

Skjoldastraumen Bygdalag viser til rapport av 2. juni 2014 vedrørende Rammeplan for tjenester til barn og unge i Tysvær kommune med høringsfrist 21. september 2014.

Nedenfor følger Skjoldastraumen Bygdalag – på vegne av Skjoldastraumens innbyggere - sine kommentarer og innspill til rapporten.

Skjoldastraumen Bygdalag vil starte med å påpeke at rapporten som er utarbeidet av Agenda Kaupang inneholder flere faktafeil og at det derfor ikke er grunnlag for å anerkjenne rapporten. Vi nevner her kun noen eksempler (altså ikke uttømmende):

1. Utviklingen i elevtallet ved Straumen skole.

Rapporten viser til et elevtall på 82 for 2014, og en forventning om 72 elever i 2018. Elevtallet i Skjoldastraumen har vært stigende de siste årene og er p.t 89 elever, dvs. nesten 10 % avvik i rapporten.

2. Rapporten viser til at antall flerspråklige elever i Skjoldastraumen er 0, samtidig trekkes det frem at bruk av styringsmidler er høyt.

Realiteten er at det pr i dag er over 14 % av elevene ved Straumen skole som er flerspråklige noe som bl.a. forklarer bruk av styringsmidler i Skjoldastraumen.

3. Agenda Kaupang fremstiller ett diagram som kan forstås som at skoler med elevtall under 100 gir dårlig kvalitet på undervisningen.

I vedlegg kan en lese at kvalitet blir forstått som at det er vanskelig å rekruttere pedagoger med godkjent utdanning. Kommunebarometeret for 2014 viser at Tysvær ligger på første plass i landet når det gjelder kompetanse. Vi har bare pedagoger med godkjent utdanning, lærerstaben på de små skolene skiller seg ikke ut fra de større skolene. Altså: dette diagrammet er ikke relevant for Tysvær og absolutt ikke for Straumen skole. (se vedlegg 2)

Kapittel 2.8 i rapporten peker på tiltak på mellomlang sikt for å redusere kostnader i skolesektoren. Skjoldastraumen er sammen med Førland og Grinde definert inn i sentrum sone i Tysvær kommune. Basert på en økonomisk analyse, viser rapporten til at det å ha tre relativt små barneskoler i denne sonen ikke er driftseffektivt, og at det heller ikke nødvendigvis er gunstig med hensyn til kvaliteten. Rapporten sier videre at det vil være hensiktsmessig å vurdere en ny skolestruktur i denne sonen, og at en nærliggende løsning som bør utredes, er en utbygging/-nybygging av en skole med stor nok kapasitet til å dekke hele sonen.

De følgende kommentarer/innspill er ment til å gi et dypere perspektiv på hva et slikt forslag vil kunne bety for en bygd som Skjoldastraumen. Slike perspektiver skal en ikke kunne forvente at en konsulent uten lokal tilstedeværelse vil kunne bidra med. Like fullt forventer vi at vurderingene vil gi en viktig støtte til beslutninger som skal tas av Tysvær kommune vedrørende fremtidig skolestruktur.

1. Rapportens innhold er en direkte motstridelse til Kommuneplanen hva angår visjonen (Aktivitet og Trivsel) og verdigrunnlaget.

Vi gjengir følgende innhold i Kommuneplanen for å konkretisere hva vi mener:

"Tysvær skal ha sentrumsutvikling og levande bygder. Tysvær skal i dei neste 12 åra utvikle eit meir komplett kommunesenter i Aksdal og kommunedelsenter i Tysværvåg-Slåttevik området og i Nedstrands-området. Tysvær kommune skal arbeide for å oppretthalde eksisterande lokalsentra og bygde-sentra på Frakkagjerd, Førre, Grinde, Førland, Skjoldastraumen og Hervik"

Videre sier Kommuneplanen at *"Tysvær kommune skal sikre levande bygder der folk ønskjer å bu"*

Tysvær Kommune har vedtatt en kommuneplan som et overordnet styringsverktøy der det fokuseres på levende bygder. Den nevnte rammeplan foreslår tiltak som i stor grad sier det motsatte. Bygda og Tysvær kommune har i 15 år jobbet med å realisere ny barnehage i Skjoldastraumen. Ny barnehage ble vedtatt høsten 2013 og ble bevisst plassert i umiddelbar nærhet til Straumen skole. Rapporten foreslår nå som en mulighet å legge ned skolen i Skjoldastraumen. Vi sliter med å skjønne forutsigbarheten og logikken i en slik strategi. Vi har valgt å bo her i Skjoldastraumen, nettopp på grunn av skolens størrelse, kulturtilbud og fordi vi ønsker å bo i levende bygder.

2. Definisjon av Skjoldastraumen som en del av sentrum sone.

Alle som kjenner til de geografiske og praktiske forhold i Tysvær vil ikke se på Skjoldastraumen som en del av sentrum. Vi i Skjoldastraumen definerer oss selv som relativt uavhengig av sentrum dvs. Aksdal/Grinde. Østover strekker Skjoldastraumen skolekrets seg til Yrkje. Avstanden fra Yrkje til Aksdal sentrum er ca 20 km. Om man går 20 km sør fra Aksdal befinner man seg på Kårstø som er definert langt sør i søndre sone iht. rapporten.

3. Skolen er grunnfjellet i enhver bygd.

Slik skolen fungerer nå, gir den grunnlag for flere aktiviteter utenom skoletid. Vi nevner her noen eksempler

- a. 5 aldersbestemte fotballag trener og spiller hjemmekamper i Skjoldastraumen
- b. Teknolab benytter skolens lokaler for samlinger på kveldstid for barn og unge.
- c. Storslått 17. mai feiring med skolen som samlingsplass
- d. Elevkvelder
- e. Spøkelsesfest
- f. Trening (fotball, volleyball, styrketrening) for voksne
- g. Ulike arrangementer som Inspirasjonskveld med Olaf Tufte
- h. Juleforestillinger

Dersom skolen forsvinner vil aktiviteter som nevnt ovenfor dø ut. Ringvirkningene vil så være at større arrangementer i regi av bygdefolket også vil forsvinne, se neste punkt

4. Kulturarrangement som Slusedagen og folkehelseiltak som Sluseløpet.

Kommunen vil ved skolenedleggelse ødelegge grunnlaget for å gjennomføre større kulturarrangement i Skjoldastraumen. Eksempler på dette er Slusedagen og Sluseløpet som i dag fremstår som positive kulturelle og helsefremmende tiltak for Tysvær kommune. Hva er kostnadene, og hva blir de sosiale ringvirkninger av at slike arrangementer forsvinner?

5. Utnyttelse av eksisterende byggmasse for Skjoldastraumen skole.

Hva vil det koste kommunene å ikke utnytte sine eksisterende bygg? Samtidig – hva vil det koste å bygge ut/utbedre f.eks Grinde skole til å faktisk kunne ta i mot alle elevene som skal komme fra Førland og Skjoldastraumen? Hva vil det koste å bygge ny vei i Grinde - Vegvesenet har p.t ikke gitt tillatelse til å bygge ut mer i Grinde? Vi stiller store spørsmåltegn ved realismen og den økonomiske nytteeffekten av etablering av en stor nok skole i Grinde og nedlegging av skolene i Skjoldastraumen og Førland.

6. Økt bruk av biltransport - hva med folkehelse?

I dag går eller sykler en stor andel av elevene ved Straumen skole til og fra skolen. Forskning utført av bl.a. Transportøkonomisk institutt viser at det å sykle eller gå til skolen/jobben gir en markant positiv helseeffekt ift. mer passiv transport. Det er videre et mål i Nasjonal Transportplan (2014-2023) at andelen av elever som går/sykler til skolen skal økes. Ved å flytte elever fra Skjoldastraumen til Grinde vil, stikk i strid med ovennevnte, all transport til og fra skolen skje med buss eller bil.

7. Ny ungdomsskole i Aksdal.

Vi støtter ny ungdomsskole i Aksdal. Det vil frigjøre kapasitet på Frakkagjerd og kunne løse utfordringene der, ved at eksisterende ungdomsskole blir barneskole.

Ungdomsskolelevener fra Skjoldastraumen, Grinde, Førland og Tysværvåg kan på sikt samles i Aksdal, noe som gir grobunn for videre etablering i områder med klargjort infrastruktur.

Oppsummering

Skjoldastraumen Bygdalag anerkjenner ikke rapporten pga. bl.a. flere faktafeil i rapporten samt at konsekvenser av foreslåtte kostnadskutt og sammenslåinger ikke er utredet.

Vi mener videre at rapporten er en direkte motstridelse til Kommuneplanen som bl.a. fokuserer på levende bygder, aktivitet og trivsel. Vil vi fortsatt ha sterke boligområder (bygder) med egen identitet eller skal Tysvær nå bli en slags drabantby til Haugesund/Karmøy?

Rapportens innhold står i grell kontrast til flere positive initiativ fra Tysvær kommune den siste tiden som f.eks vedtak om bygging av ny barnehage i Skjoldastraumen og dialog rundt hvem som skal ha ansvar for videre drift av Grendasenteret.

Vi mener at diskusjonen som rapporten tar opp bør snus på hodet. Vi som bor i Skjoldastraumen vil hevde at Tysvær kommune vil tjene, både økonomisk og sosialt, ved å tilrettelegge for vekst i stedet for kutt i Skjoldastraumen. Skjoldastraumen har i dag tomteområder (trinn 3 i Bådsvikfeltet) som er ferdig regulert – her er det 19 tomter som det kan bygges på. [\(se vedlegg 1\)](#) I tillegg er salg av private tomter i fremkant av Bådsvikfeltet nå i gang. Her er det p.t. solgt 10 tomter som det nå skal bygges på.

I rapporten fra Agenda Kaupang er tiltakene for sparing kun basert på kutt. Vi mener at når det gjelder Straumen skole må det sees på satsing i stedet. Ved å legge til rette for at elevtallet på skolen øker, vil dermed driften bli enda mer økonomisk forsvarlig. Skolen har som nevnt ledig kapasitet, noe som gir god grobunn for vekst. Det vil også være økonomisk for Tysvær kommune å bygge ut der det er plass, ferdig regulert, planlagt og tilrettelagt som det er i Skjoldastraumen, isteden for å bygge ut der det trengs ny infrastruktur som skole, barnehage, drikkevann, veikryss osv.

Enkel og rimelig utbygging/satsning for Tysvær gir flere innbyggere og husstander som bidrar positivt til kommunekassen.

På vegne av Skjoldastraumens innbyggere - Skjoldastraumen Bygdalag

2 vedlegg:

1. Spare ved å investere, Sats i Skjoldastraumen

2. Ordrett gjengivelse av muntlig innlegg fra Skjoldastraumen Bygdalag under informasjonsmøte i Tysværtunet 13. august 2014

Vedlegg 1: Spare ved å investere, Sats i Skjoldastraumen!

Folk vil bo i Skjoldastraumen. Boliger som legges ut for salg blir raskt omsatt. Men de siste årene har det vært få ledige og byggeklare tomter her.

Det er **25 ferdig regulerte kommunale tomter** i Skjoldastraumen, og det er ellers stort potensiale. Totalt, kommunalt og privat, er det pr. i dag 44 boligtomter + Hopen/Notaflotprosjekt, **ferdig regulert** i kommuneplanen. I tillegg er det andre prosjekter under planlegging.

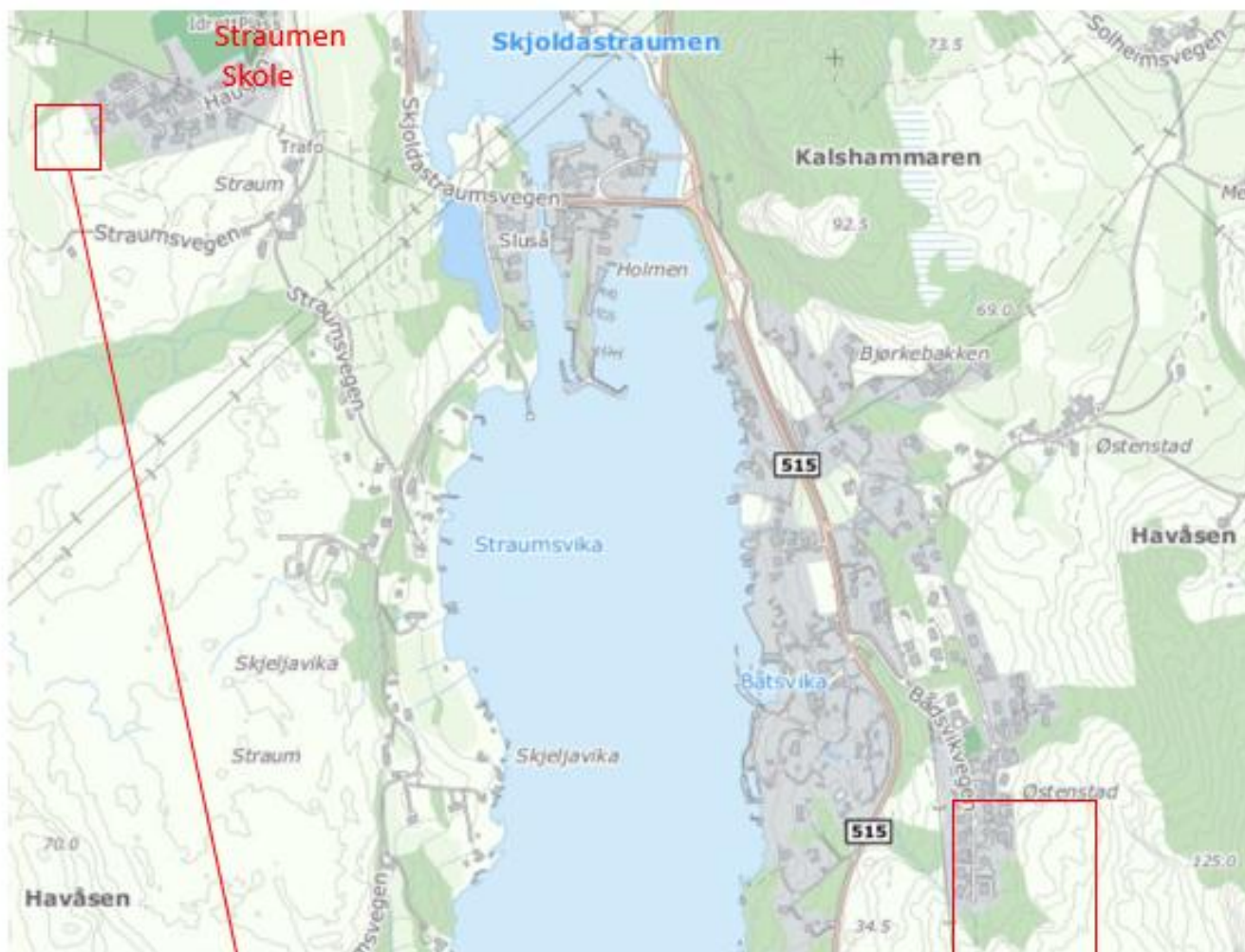
Vi kan ikke se at utbygging av dette er kommentert i rapporten. Den viser kun til kutt. Der viser elevantallet ved Straumen Skole feilaktig en liten nedgang, noe som er uforståelig når det er planer om en utbygging. Vi oppfordrer igjen til at skolestrukturen blir sett på langsikt, ikke kun noen få år og at den ses i sammenheng med potensiale for befolkningsvekst.

Det vil også være økonomisk for Tysvær kommune å bygge ut der det er plass, ferdig regulert, planlagt og tilrettelagt som det er i Skjoldastraumen - isteden for å bygge ut der det trengs ny infrastruktur som skole, barnehage, drikkevann, veikryss osv.

Vår anmodning:

1. Legg inn i budsjett for 2015; klargjøring for bygging, vei, vann og kloakk for de 6 kommunale tomtene ved ny barnehage. Å ta disse samtidig med bygging av vei til industri område og ny barnehage vil være økonomisk.
2. Start planlegging for å få inn klargjøring av de 19 kommunale tomtene i Bådsvik i budsjettet for de nærmeste årene.

Se oversiktskart neste side.

6 stk. boligtomter ferdig regulert på Kommunal eid grunn, ved ny barnehage.

19 stk . Boligtomter ferdig regulert på kommunal eid grunn i Båtsvik byggefelt

Vedlegg 2: Ordrett gjengivelse av muntlig innlegg fra Skjoldastraumen Bygdalag under informasjonsmøte i Tysværtunet 13. august 2014

"Først – KOMMUNENS VERDIGRUNNLAG: Aktivitet og Trivsel

- "Det er ønskeleg at visjonen er med på å gi ei tydeleg retning for kommunen si ønska satsing og utvikling"

Spørsmålet til kommuneadministrasjonen blir då: Er kommunen tydelig på sin retning?

Refererer da til vedtatt kommune plan 2012 – 2024; Levande bygder.

Ei levande bygd MÅ ha skole. Legger en ned skolen er bygda allerede død.

Så til rapporten:

Rapporten baseres på KOSTRA-tall – Kommune – Stat- Rapportering. Tallene er det kommunene som selv rapporterer inn, så ikke legg ansvaret alene over på Agenda Kaupang. Nok om det.

Vi kan lese i rapporten at Agenda Kaupang mener: og jeg siterer;

" En vesentlig årsak til Tysværs relativt sett høye utgiftsnivå er en kostbar og lite effektiv skolestruktur. Det kan derfor være hensiktsmessig som alternativ til ytterligere kutt i rammetimene, å vurdere hvordan skolestrukturen kan effektiviseres.

Skolestruktur og skolestørrelse er av stor betydning, ikke bare for en kommunes kostnader knyttet til skoleformål, men også for kvaliteten i skolen. (Rammeplan – rapport - side 14)

I vedlegget til rapporten (anbefaler alle å lese dette grundig) så står det (det vises til oppsummering gjort av Agderforskning og Asplan) –" Norsk og internasjonal forskning gir ingen holdepunkter for å hevde at små skoler gir bedre oppnåelse av skolens målsettinger enn større skoler. Ei heller gir forskningen grunnlag for å hevde det motsatte. Imidlertid har forskningen funnet at små skoler gjennomgående har dårligere tilgang på kvalifiserte lærere enn større skoler.

Minner kommunen om at "små skoler" er definert som skoler med 50 elever eller færre. Altså snakker vi her om skoler på steder som Røst, Ombo, Kvitsøy og Utsira. Klart det er vanskeligere å få kvalifiserte lærere og miljøer her. Tysvær har ikke problemer med tilgang til kvalifiserte lærere !

I vedlegget side 20 står det også (under punkt skolelokaler) står det: "En av årsakene til det høye utgiftsnivået pr kvm i Tysvær er trolig høye avskrivninger". OK. Ta dette inn i KOSTRA-rapporten. Det er jo slik at tallene som kommer (som kommunen melder inn) gir grunnlaget for tallene som kommer ut – eller som en kan si – Shit in – shit out. Har da Tysvær kommune "høyere" driftsutgifter til skole fordi en har høyere avskrivninger (papirtap) en sammenligningskommunene - og fylket for øvrig for den slag skyld?

Hvem er sammenligningskommunene forresten? Jo, Kostragruppe 12 består i tillegg til Tysvær av Tinn, Kvinesdal, Odda, Årdal, Sunndal, Meløy, Fauske, Lenvik, Vadsø, Alta og Sør-Varanger. Hva har Tysvær kommune til felles med disse kommunen egentlig?

Tilbake til KOSTRA-tallene.

Målet med plangjennomgangen er å komme "bakom tallene" for å finne ut mer om hvorfor Tysvær kommunes driftsutgifter er høyere enn landsgjennomsnittet og i sammenlignbare kommuner, samt å gi retning til videre arbeid med omstilling og tjenestutvikling. Bør en ikke da analysere kommunen først – se på tallene som kommer inn i KOSTRA for å se om det her er noen en kan gjøre?

En vet at lønn/administrasjonskostnader er vesentlig i enhver bedrift. Har Tysvær Kommune en optimal organisering? Nevner at vi bl.a. har egen Barnehagesjef og Skolesjef her i kommunen. I Haugesund er skole og barnehage organisert under Seksjon Skole og Barnehage – med én seksjonsleder. I Tysvær har vi altså 2..... Vi kanskje kunne spart 1 – 1,5 mill i lønns- og personalkostnader bare her, og fått en bedre effekt ved å gi større driftsansvar ut i linjen.....

I flg KOSTRA hadde Tysvær i 2012 kr. 107 000 i netto driftsutgifter pr innbygger mellom 6 – 15 år. Sammenligningskommunene hadde 116 000. Rogaland har 95000, mens landsgjennomsnittet ligger på kr. 100 000,-. Kuttene som allerede er gjennomført i 2013 og som kommer i 2014 (totalt ca 10 mill) tilsier jo da at Tysvær allerede nå vil ligge på/under landsgjennomsnittet. Skal dere spare oss til fant ved å kvele lokalsamfunnene?

Om en vil spare penger /kutte kostnader bør en starte med å se på organiseringen i kommuneadministrasjonen samt gjennomgå regnskaps tall og finne ut om det kan stemme at Tysvær kommune f.eks skal ha så høye avskrivninger på skolelokaler som de i følge rapporten har.....

Samtidig må en se på hvordan man skal løse utfordringene på laaaaang sikt – en må bevare det man har og tenke mer på hvordan man skal løse utfordringene i pressområdene (Frakkagjerd/Førre). Det er her man vil få utfordringer på sikt.

Driftsutgiftene (tallene bak Kostra) må på bordet, og en må være 100 % sikker på at tallene stemmer OG er like øvrige kommuner som en sammenligner med ref avskrivninger. I tillegg er det lite nevnt investeringskostnadene som må til ved å gjøre en eller flere endringer i skolene.

Skole og barnehage ligger rundt snittet, mens kultur ligger langt over – faktisk blant de aller høyeste pr innbygger.....

Det virker som om det hele kun er tallknusernes lek med tall. Husk at det er vår fremtid dere leker med."